

SPRÁVA

o mimoriadnom zhoršení vôd na Slovensku v roku 2021

Slovenská inšpekcia životného prostredia, útvar inšpekcie ochrany vôd (ďalej len „inšpekcia“) ako odborný kontrolný orgán, prostredníctvom ktorého Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky vykonáva hlavný vodoochranný dozor vo veciach ochrany vôd podľa zákona č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „vodný zákon“).

V rámci hlavného štátneho vodoochranného dozoru inšpekcia okrem iného preberá aj hlásenie o mimoriadnych zhoršeniach kvality vôd alebo mimoriadnych ohrozeniach kvality vôd (ďalej len „MZV“). Podľa ustanovenia § 41 ods. 1 vodného zákona MZV je náhle, nepredvídané a závažné zhoršenie alebo závažné ohrozenie kvality vôd spôsobené vypúšťaním odpadových vôd alebo osobitných vôd bez povolenia alebo spôsobené neovládateľným únikom znečisťujúcich látok, ktoré sa prejavujú najmä zafarbením alebo zápachom vody, tukovým povlakom, vytváraním peny na hladine, výskytom uhynutých rýb alebo výskytom znečisťujúcich látok v prostredí súvisiacom s povrchovou vodou alebo podzemnou vodou.

Každý kto zistí príznaky MZV, je povinný, bez zbytočného odkladu ohlásiť túto skutočnosť inšpekcii. Inšpekcia prostredníctvom miestne príslušných odborov inšpekcie ochrany vôd Inšpektorátov životného prostredia (ďalej len „OIOV“) riadi práce pri riešení MZV a je oprávnená v rámci jeho riešenia ustanoviť pracovnú skupinu zo zástupcov orgánov štátnej vodnej správy, pôvodcu MZV, ak je pôvodca známy, správcu vodného toku, užívateľa rybárskeho revíru, poverenej osoby, záchranných zložiek integrovaného záchranného systému, obcí alebo iných právnických osôb a fyzických osôb.

V rámci pracovnej skupiny je inšpekcia oprávnená uložiť pôvodcovi príkazy na vykonanie bezprostredných opatrení na zneškodnenie MZV a odstránenie jeho škodlivých následkov.

V roku 2021 na základe prijatých hlásení OIOV zaevidovali 195 oznámení o možných príznakoch MZV, pričom v 63 prípadoch sa šetrením nezistilo naplnenie znakov MZV podľa ustanovenia § 41 ods. 1 vodného zákona, a preto boli vyradené z evidencie. Zo 132 udalostí, ktoré naplnili znaky MZV sa v 60 prípadoch MZV prejavilo na povrchových vodách a v 72 prípadoch boli znečistené alebo ohrozené podzemné vody.

Prehľad o počte nahlásených udalostí za rok 2021, evidovaných inšpekciou v členení podľa jednotlivých OIOV, je uvedený v tabuľke č. 1.

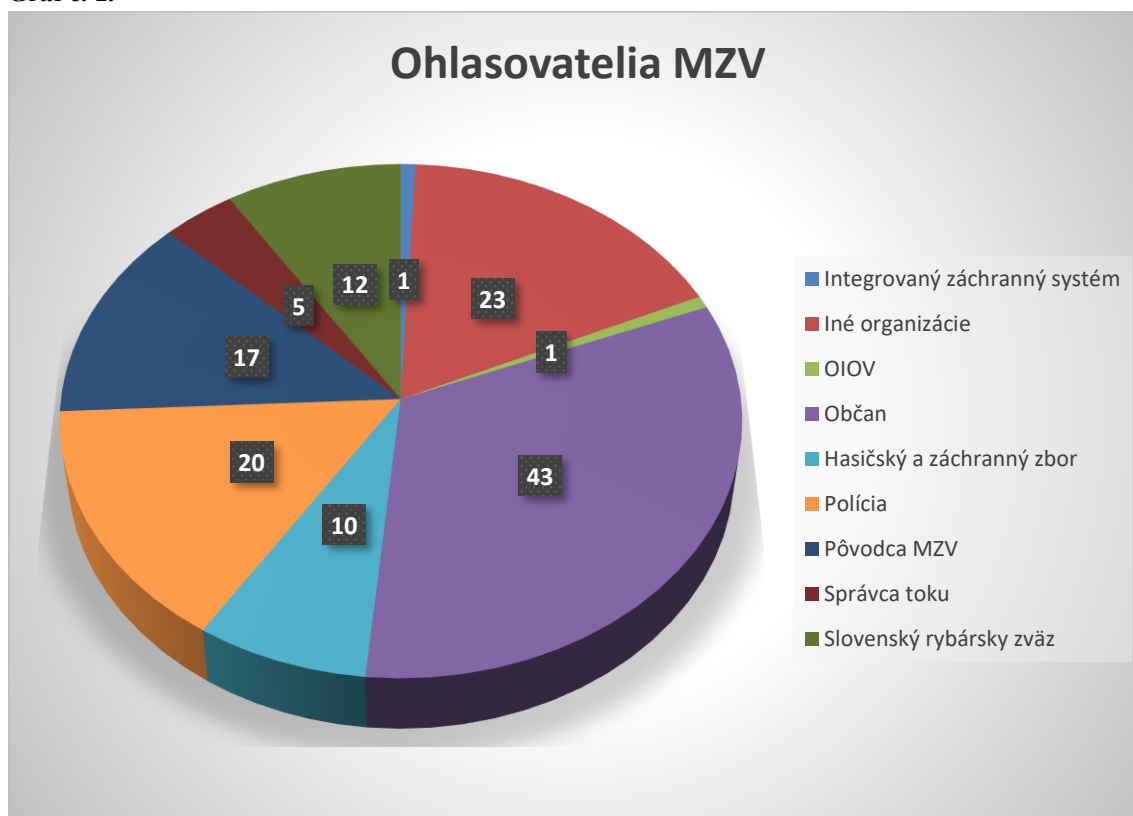
Tabuľka č. 1

OIOV	Počet MZV		Mimoriadne zhoršenie vôd (MZV)					
			Povrchové vody			Podzemné vody		
	Ohlásené	Naplnili znaky	Celkový počet	Vodárenské toky	Hraničné toky	Celkový počet	Znečistené	Ohrozené
BA	53	34	15	0	0	19	0	19
SP NR	23	23	8	0	0	15	0	15
ZA	33	16	8	0	0	8	1	7
BB	39	21	10	0	0	11	0	11
KE	47	38	19	1	0	19	0	10
spolu	195	132	60	1	0	72	1	71

BA - OIOV Bratislava , SP NR – OIOV Stále pracovisko Nitra, BB - OIOV Banská Bystrica, ZA – OIOV Žilina, KE – OIOV Košice.

Z celkového počtu MZV, ktoré naplnili znaky MZV (132) možno konštatovať, že MZV zistili a nahlásili predovšetkým občania SR a to v 43 prípadoch (33 %). Celkový prehľad o tom, kto zistil MZV je uvedený v grafe č. 1.

Graf č. 1.

V roku 2021 z celkového počtu MZV, ktoré naplnili znaky MZV (132) boli v 108 prípadoch (81,8 %) zistení pôvodcovia MZV. Úspešnosť zistených pôvodcov MZV úzko súvisí so včasným ohlasovaním MZV. Jednou z hlavných príčin nezistenia pôvodcu MZV je najmä

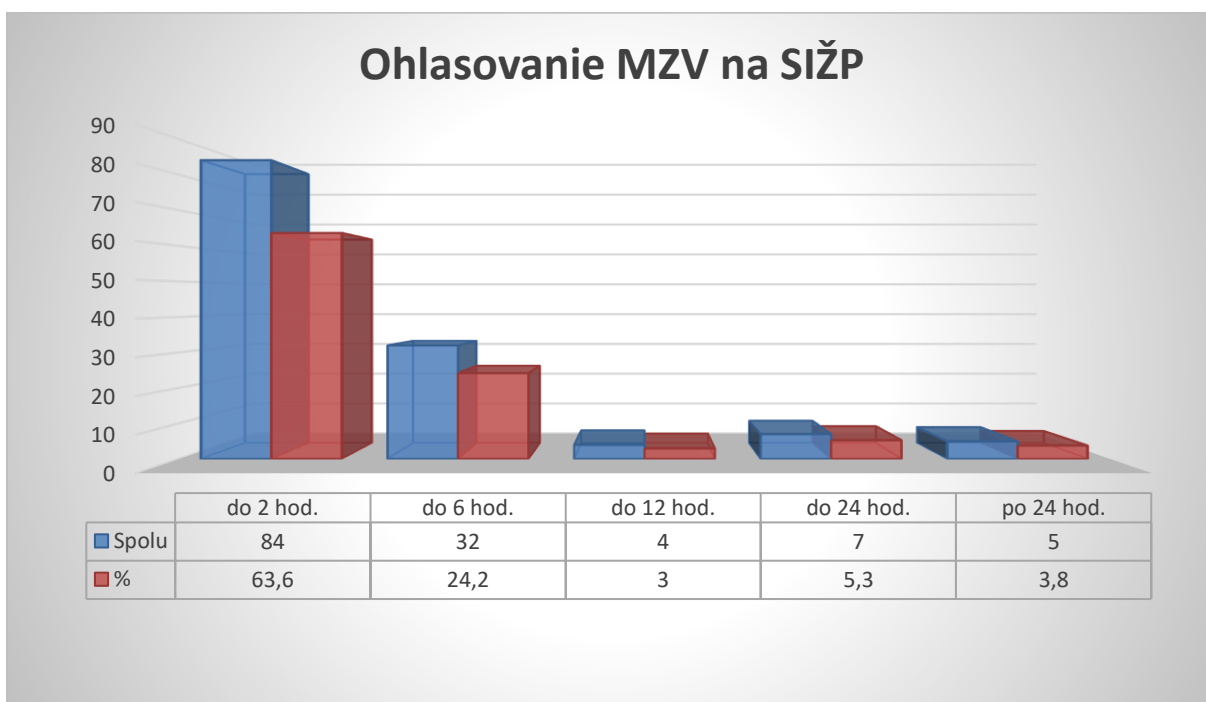
oneskorené ohlásenie MZV, t. j. po viac ako 6 hodinách od jeho vzniku. V roku 2021 bolo 16 prípadov MZV ohlásených po 6 hodinách od vzniku MZV.

Prehľad časových relácií hlásenia vzniknutých resp. zistených MZV na inšpekciu v členení podľa jednotlivých OIOV, je uvedený v tabuľke č. 2 a grafe č. 2.

Tabuľka č. 2

Časové relácie ohlasovania MZV na SIŽP					
	do 2 hodín	do 6 hodín	do 12 hod.	do 24 hod.	po 24 hod.
BA	30	4	0	0	0
SP NR	18	0	0	1	4
ZA	12	3	0	0	1
BB	17	3	0	1	0
KE	7	22	4	5	0
Spolu	84	32	4	7	5
%	63,6	24,2	3,0	5,3	3,8

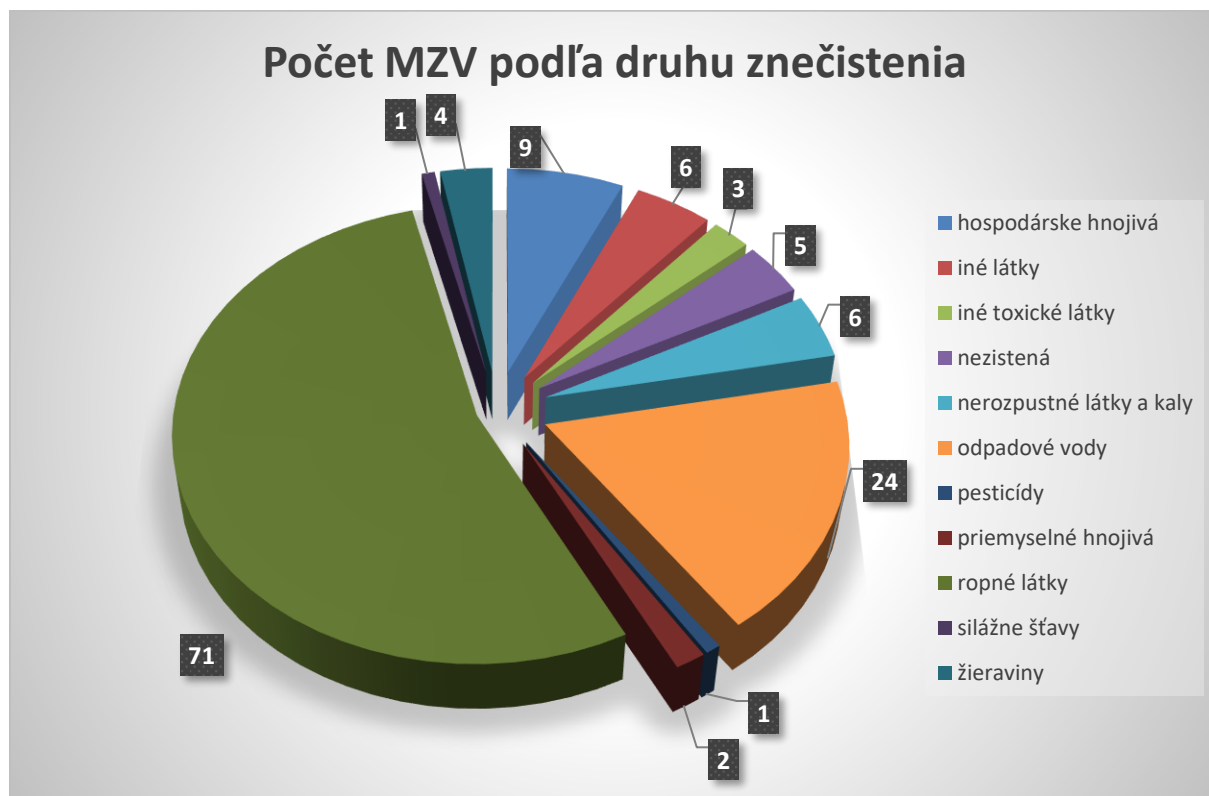
Graf č. 2

Príčinou vzniku MZV v roku 2021 bol predovšetkým únik znečisťujúcich látok do prostredia súvisiaceho s vodou, vrátane vodných ekosystémov a od vôd priamo závislých ekosystémov. Najvýznamnejšia skupina znečisťujúcich látok, ktorá v roku 2021 spôsobila MZV, boli ropné látky a to až v 71 prípadoch (53,8 %). Ďalšou významnou skupinou, ktoré sa podieľali na vzniku MZV boli odpadové vody a ich vypúšťanie do povrchových vôd alebo podzemných vôd bez povolenia orgánu štátnej vodnej správy, čo predstavovalo 24 prípadov (18,2 %).

Celkový prehľad o druhoch znečistenia, ktoré zapríčinili MZV v roku 2021 je uvedený v grafe č. 3.

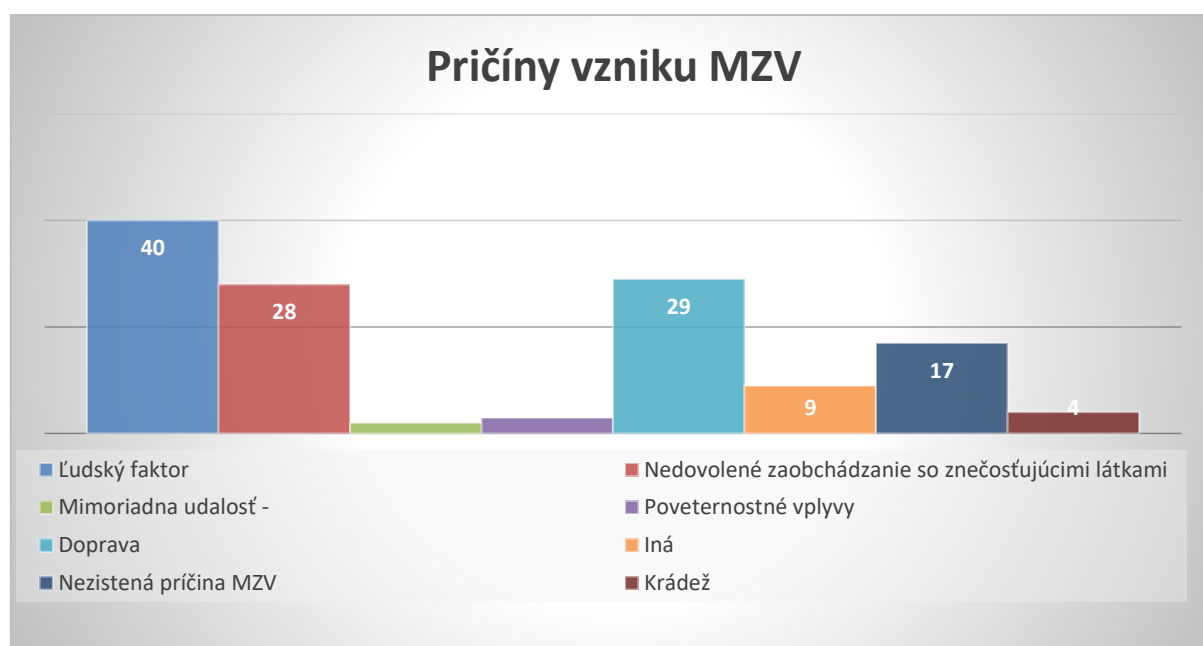
Graf č. 3.

Z riešenia MZV v roku 2021 vyplynulo, že medzi najčastejšie príčiny vzniku MZV možno zaradiť ľudský faktor a to v 40 prípadoch, dopravu a prepravu znečisťujúcich látok v 29 prípadoch, nedovolené zaobchádzanie so znečisťujúcimi látkami predstavovalo 28 prípadov (išlo najmä o nedostatočnú údržbu a zlý technický stav zariadení na skladovanie znečisťujúcich látok, či zlé technické riešenie). Ďalšie prípady MZV, ktoré neboli tak významné z hľadiska počtu MZV, boli zapríčinené mimoriadnou udalosťou ako sú požiar, výbuch, poveternostné vplyvy a krádežami transformátorov. V 17 prípadoch MZV sa nedala zistiť príčina vzniku MZV, nakoľko išlo aj o oneskorené hlásenie MZV.

Príčiny vzniku MZV za rok 2021 sú uvedené v grafe č. 4.

Graf č. 4

V rámci riešenia MZV bolo zistené, že v prípade ak sa MZV rozdelí podľa odvetvia tak z celkového počtu 132 MZV, spôsobila 56 prípadov MZV doprava, z toho automobilová doprava a preprava spôsobila MZV v 49 prípadoch, železničná preprava v 7 prípadoch. V automobilovej doprave a preprave (49 MZV) v 19 prípadoch MZV spôsobili slovenskí dopravcovia a prepravcovia a v 30 prípadoch MZV spôsobili zahraniční dopravcovia a prepravcovia. V týchto prípadoch väčšinou práce na odstránení znečistenia z telesa cesty a príľahlého kontaminovaného terénu vykonal správca komunikácie. V súvislosti s dopravnými nehodami dochádza hlavne k úniku pohonných látok a prevádzkových kvapalín – ropných látok (motorová nafta, olej a pod.), ktoré sú podľa vodného zákona znečisťujúce látky. K úniku znečisťujúcich látok dochádza na pozemnú komunikáciu, t. j. cestné teleso a následne na príľahlý rastlý terén, ktoré sú jeho súčasťou (napr. priekopy, rigoly, násypy, zárezy do svahov a pod.). V prípade úniku znečisťujúcich látok na rastlý terén dochádza k jeho znečisteniu a následne ku kontaminácii prostredia súvisiaceho s vodou a od vôd priamo závislých ekosystémov.

V kontrolovanom období z celkového počtu riešených MZV, ktoré naplnili znaky MZV (132) bol pri 6 prípadoch MZV zistený úhyn rýb, čo predstavovalo (4,5 %).

Na vodnom toku Dunaj boli v roku 2021 zaevidované 2 MZV. Obe MZV sa prejavili plávajúcimi znečisťujúcimi látkami - ropnými látkami na hladine vodného toku Dunaj, pričom príčinu pôvodcu týchto MZV sa nepodarilo zistiť, nakoľko zdrojom znečistenia vodného toku mohla byť tranzitujúca loď, ktorú podľa Dohovoru 241/1949 Zb. (Dohovor o režime plavby na Dunaji) počas plavby nie je možné zastaviť.

Inšpekcia v rámci plnenia úlohy Slovenskej republiky podľa ustanovenia § 62 ods. 8 vodného zákona zabezpečuje aj prevádzkovanie Medzinárodného varovného strediska Slovenskej republiky v súlade s dohovorom o spolupráci pri ochrane a trvalom využívaní Dunaja (Medzinárodná komisia na ochranu rieky Dunaj – ICPDR so sídlom vo Viedni, základné medzinárodné varovné stredisko PIAC 04 SLOVAKIA).

Na základe prevádzkovania tohto systému sa inšpekcia v roku 2021 zúčastnila dvoch testovaní v rámci Danube Accident Emergency Warning System (ďalej len „AEWS“). V roku 2021 nebola aktivovaná činnosť Komunikačnej jednotky Základného medzinárodného varovného strediska (PIAC 04) Slovensko na ústredí - ÚIOV v rámci Medzinárodného systému včasného varovania v povodí rieky Dunaj. V roku 2021 však boli zaslané Maďarskou republikou 2 neformálne informácie o možných znečisteniach na vodnom toku Hron a Tisa. Prvé testovanie AEWS 2.0 bolo dňa 08.04.2021 vo večerných hodinách pracovného dňa. Toto testovanie nebolo vopred oznámené a jeho cieľom bolo preverenie funkčnosti systému AEWS, rýchlosti reakcie jednotlivých medzinárodných varovných stredísk v celom povodí Dunaja ako aj základné používanie uvedeného systému. Druhé spoločné testovanie AEWS 2.0, ktoré bolo zamerané na preverenie funkčnosti Medzinárodného systému včasného varovania v povodí Dunaja a spoluprácu základných medzinárodných varovných stredísk v celom povodí Dunaja (PIAC), pri prípadnom vzniku „havárie“ na vodnom toku medzinárodného významu sa uskutočnilo cez videokonferenciu dňa 29.09.2021. Obidve testovania boli koordinované sekretariátom Medzinárodnej komisie na ochranu rieky Dunaj (ICPDR) so sídlom vo Viedni.

V rámci riešenia MZV inšpekcia podľa ustanovenia § 41 ods. 10 vodného zákona je oprávnená vyžadovať spoluprácu orgánov štátnej správy, pôvodcu ak je známy, správcu vodného toku, záchranných zložiek integrovaného záchranného systému, ako aj iných právnických osôb a fyzických osôb. V rámci tejto spolupráce môže inšpekcia ustanoviť z týchto zástupcov aj pracovnú skupinu. V roku 2021 z celkového počtu 132 evidovaných MZV inšpekcia požiadala o spoluprácu pri riešení MZV resp. ustanovila pracovnú skupinu v 120 prípadoch.

Spolupráca orgánov a organizácií zúčastňujúcich sa riešenia MZV v roku 2021 bola na dobrej úrovni. Spolupráca so zástupcami Hasičského a záchranného zboru (ďalej len „HaZZ“) a Policajným zborom Slovenskej republiky (ďalej len „PZ“) sa využíva najmä pri MZV vzniknutých v súvislosti s dopravnými nehodami a úmyselným poškodením zariadení, pri ktorom dochádza k úniku znečisťujúcich látok. Osobitne treba vyzdvihnúť spoluprácu s HaZZ, ktorého príslušníci spolupracujú s inšpekciou pri riešení takmer každého MZV spojeného s únikom znečisťujúcich látok a pri odstraňovaní škodlivých následkov MZV poskytujú významnú technickú pomoc.

V roku 2021 bola spolupráca na veľmi dobrej úrovni aj so správcom vodných tokov – Slovenským vodohospodárskym podnikom, š. p., Banská Štiavnica a jeho odštepnými závodmi (ďalej len „SVP, š.p.“), ktorí sa zúčastňovali riešenia MZV. V rámci ustanovených pracovných skupín SVP, š.p., prostredníctvom svojich laboratórií sa zúčastňoval pri riešení MZV a pre potreby inšpekcie zabezpečoval aj akreditované odbery a analýzy vzoriek odobratých vôd.

V prípade, že MZV bolo ohlásené na vodnom toku a v jeho dôsledku došlo aj k úhynu rýb (ryby sú všetky vodné stavovce dýchajúce žiabrami - kruhoústnice, drsnokožce, lúčoplutvovce, vodné mäkkýše, kôrovce a iné planktonické či bentické bezstavovce žijúce vo vodách) inšpekcia spolupracuje s miestne príslušnou Regionálnou veterinárnou a potravinovou správou, ktorá zabezpečuje odber a prepravu odobratého materiálu do laboratória na analýzy.

V hodnotenom období v rámci riešenia MZV keď nebol zistený pôvodca MZV boli v 3 prípadoch práce na bezprostredné zneškodnenie a odstránenie škodlivých následkov MZV hrazené z finančných prostriedkov Environmentálneho fondu a to vo výške 589,6 eur.

Pri riešení MZV v prípade, že bol zistený pôvodca MZV, inšpekcia vydávala príkazy pôvodcom MZV ústne a následne tieto príkazy boli zaznamenané v dokumentoch z riešenia MZV. Tieto

príkazy boli následne kontrolované v rámci zasadnutí pracovných skupín. V roku 2021 inšpekcia v správnom konaní uložila 2 pôvodcom MZV opatrenia na odstránenie škodlivých následkov MZV, nakoľko termínované opatrenia, ktoré boli uložené v rámci riešenia MZV neboli splnené.

Pri riešení MZV inšpekcia zisťuje pôvodcu MZV a to preukázaním príčinnej súvislosti s prevádzkovaním zariadenia v čase, keď došlo k MZV. Za spôsobené MZV v roku 2021 pôvodcom MZV bolo uložených v správnom konaní 17 pokút v celkovej výške 109 600 eur a v roku 2022 v správnom konaní bude 28 pôvodcom MZV uložená pokuta podľa vodného zákona.

V 18 prípadoch MZV, ktoré naplnili znaky MZV, inšpekcia nezistila príčinnú súvislosť pôvodcu MZV s prevádzkovaním zariadenia v čase, keď došlo k MZV, a preto pokuta za spôsobené MZV nebola uložená. Išlo o MZV, ktoré vznikli na základe nepredvídateľnej situácie ako napr. zrážka so zverou, prekážkou v jazdnej dráhe dráhového vozidla, nezapríčená technická porucha (defekt, skrat elektronického zariadenia) v 3 prípadoch išlo aj o krádeže transformátorov a v 3 prípadoch išlo o poveternostné vplyvy (napr. blesk).

V 35 prípadoch MZV pokuta pôvodcom MZV nebola uložená. Z uvedeného počtu (35) v 30 prípadoch išlo o cudzích štátnych príslušníkov, v 5 prípadoch bolo riešením MZV zistené, že sa jedná o fyzické osoby, a preto boli tieto MZV odstúpené na miestne príslušné Okresné úrady. V 10 prípadoch je MZV v riešení následne podľa preukázania príčinnej súvislosti pôvodcu MZV s prevádzkovaním zariadenia v čase, keď došlo k MZV, môže byť uložená pokuta.

Zo závažnejších MZV, ktoré zaevidovala inšpekcia v roku 2021 možno uviesť nasledovné MZV:

1. Znečistenie vodného toku Hron - MZV č. 109-025-2021-BB zo dňa 26.07.2021, k.ú. obce Budča

Dňa 26.07.2021 došlo k úniku znečisťujúcej látky – digestátu z bioplynovej stanice (ďalej „BPS“) spoločnosti Bioplyn Budča spol. s r. o., do okolia a následne do vodného toku Hron, ktoré bolo ohlásené na SIŽP IŽP Banská Bystrica tajomníkom Miestnou organizáciou Slovenského rybárskeho zväzu v Žiari nad Hronom (ďalej len „MsO SRZ Žiar nad Hronom“) o 7:45 h.

Riešením MZV bolo zistené, že spoločnosť Bioplyn Budča spol. s r. o., digestát vznikajúci na BPS skladoval v 2 skladovacích nádržiach a to v:

1. dvojplášťovej oceľovej nádrži o objeme 4 650 m³
2. jednoplášťovej skladovacej nádrži (plastový skladovací tank Alligator 7000 vyhotovený zo syntetickej tkaniny PES/PVC – ďalej „Bag tank“) o maximálnom objeme 7 000 m³. Bag Tank bol osadený v zemnom vale (plocha 37 m x 65 m).

Obhliadkou Bag tanku dňa 26.07.2021 bolo zistené, že na juhozápadnej strane Bag tanku sa na vrchnej fólii Bag tanku nachádzal padnutý strom. K pádu stromu na Bag tank došlo dňa 26.07.2021 v skorých ranných hodinách počas silnej búrky. V dôsledku padnutia stromu na Bag tank došlo k pretrhnutiu vrchnej časti Bag tanku, pričom na južnej časti Bag tanku vznikla trhlina široká cca 5 m, na západnej časti Bag tanku došlo k roztrhnutiu Bag tanku po celej dĺžke, pričom vznikla trhlina dlhá cca 60 m.

Digestát o objeme cca 540 m³ z poškodeného Bag tanku unikol do odvodňovacieho rigola a do Bienského potoka. Následne digestát unikol korytom Bienského potoka popod železničný priepust, cez areál vodáckeho kempu až do vodného toku Hron.

V dôsledku úniku digestátu do vodného toku Hron došlo k hromadnému úniku rýb a to v úseku od k.ú. obce Budča až po k.ú. obce Dolná Ždaňa (cca 20 km). Členovia MsO SRZ Žiar nad Hronom v dňoch 26.07.2021 až 28.07.2021 vykonali vyzbieranie uhynutých rýb z vodného toku Hron. Celkovo bolo vyzbieraných 11 401 ks rýb o celkovej hmotnosti 5 452,3 kg. Vyzbierané uhynuté ryby boli odovzdané na zneškodnenie. Z dôvodu vysokého prietoku vody v Hrone nebolo možné vyzbierať všetky uhynuté ryby, časť uhynutých rýb bola splavená prúdom vody vo vodnom toku Hron a nebola vyzbieraná.

Uniknutý digestát bol následne splavovaný a postupne nariedovaný vodou vo vodnom toku Hron. V dôsledku úniku digestátu došlo k hnedému zafarbeniu vodného toku Hron a to až po k.ú. mesta Žiar nad Hronom.

Laboratórnym rozborom vzoriek vôd odobratých z odvodňovacieho rigola, Bienského potoka ako aj vodného toku Hron bolo zistené, že v dôsledku úniku digestátu z Bag tanku došlo v uvedených vodných tokoch k prekročeniu Požiadaviek na kvalitu povrchovej vody uvedených v Prílohe č. 1, časť A Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 269/2010 Z. z., ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnutie dobrého stavu vôd (ďalej len „NV SR č. 269/2010 Z. z.“). a to v ukazovateľoch BSK₅, CHSK_{Cr}, vodivosť, N-NH₄, N-NO₂, N-NO₃, N_{org}, N_{Celk} a P_{Celk}.

Spoločnosť Bioplyn Budča spol. s r. o., na základe príkazov inšpekcie Bag tank nepoužíva a všetok digestát vznikajúci v BPS bol čerpaný do dvojplášťovej ocelej skladovacej nádrže.

Spoločnosť Bioplyn Budča spol. s r. o., zabezpečila prostredníctvom Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu v Dolnom Kubíne v týždňových intervaloch sledovanie kvality vody vo vodnom toku Hron, pričom rozborom bolo preukázané, že únik digestátu do vodného toku Hron nemal z hľadiska chemického zloženia vôd vo vodnom toku Hron dlhodobý vplyv, t. j. znečistenie vodného toku Hron sa už dňa 03.08. a 10.08.2021 neprejavilo.

Riešením MZV bolo zistené, že výška hladiny digestátu v Bag tanku bola dňa 26.07.2021 (pred pádom stromu) vo výške 25 cm nad korunou zemného valu, z čoho vyplýva, že Bag tank nebol dostatočne protihavarijne zabezpečený, t. j. Bag tank nebol umiestnený tak, aby sa pri mimoriadnych okolnostiach mohlo účinne zabrániť nežiaducemu úniku týchto látok do pôdy, podzemných vôd, aby sa tým zabránilo ich nežiaducemu zmiešaniu s odpadovými vodami alebo s vodou z povrchového odtoku, čo je porušenie ust. § 39 ods. 2 písm. a) vodného zákona a ust. § 3 ods. 1 Vyhlášky Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 200/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní so znečisťujúcimi látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd (ďalej len „vyhláška MŽP SR č. 200/2018 Z. z.“).

SIŽP, IŽP Banská Bystrica doposiaľ neuložila spoločnosti Bioplyn Budča spol. s r. o., sankčný postih za spôsobené MZV, nakoľko Krajské riaditeľstvo Policajného zboru Banská Bystrica začalo trestné stíhanie vo veci zločinu ohrozenia a poškodenia životného prostredia podľa Trestného zákona, pričom vyšetrovanie nebolo doposiaľ ukončené.

Fotografia č. 1 Strom padnutý na juhozápadnú časť Bag tanku

Fotografia č. 2 Trhlina vzniknutá na západnej časti Bag tanku v dôsledku pádu stromu

Fotografia č. 3 Odvodňovací rigol (čierno zafarbený), Biensky potok (hnedo zafarbený) – po búrke

Fotografia č. 4 Bag tank dňa 10.08.2021 – po vyčerpaní uskladneného digestátu

2. Znečistenie vodného toku Nitra MZV č. 084-012-2021 zo dňa 08.06.2021, k.ú. Nitra

Dňa 08.06.2021 o 9:05 h. pracovník SVP š.p., nahlásil na SIŽP, IŽP Bratislava, Stále pracovisko Nitra (ďalej SIŽP, IŽP Bratislava, SP Nitra), že do vodného toku Nitra je z výústného objektu v r.km 63,760 vypúšťaná voda oranžovej farby. Vykonaným riešením bolo zistené, že z výústného objektu v r.km 64,760 (miesta vzniku MZV) do vodného toku Nitra vytekala v pravidelných cca 8 minútových časových intervaloch znečistená odpadová voda s obsahom kalu oranžovej farby. Úhyn rýb vo vodnom toku nebol pozorovaný.

Predmetný výústný objekt, z ktorého boli vypúšťané odpadové vody oranžovej farby patrí spoločnosti MH Invest, s.r.o., Bratislava. Následne bolo zistené, že znečistená odpadová voda oranžovej farby vyteká do vodného toku Nitra aj z druhého výústného objektu v r.km 63,620, ktorý bol vzdialený od prvého miesta znečistenia (výústného objektu v r.km 64,760) vo vzdialenosti 1140 m. Počas riešenia MZV bolo zistené, že spoločnosť MH Invest, s.r.o., ktorá je vlastníkom kanalizácie a výústných objektov má uzatvorenú zmluvu o dielo so spoločnosťou ENGIE Services a.s., ktorá na základe tejto zmluvy zodpovedá za komplexnú správu, údržbu a opravy majetku vybraných objektov a to systému regulácie hladiny podzemnej vody a dažďovej kanalizácie.

Po zistení uvedených skutočností bola vykonaná obhliadka prečerpávacích staníc, ktorou bolo zistené, že do dvoch prečerpávacích staníc sú potrubím odvádzané podzemné vody z vybudovaných 38 studní v okolí závodu Jaguar Land Rover Nitra, ktoré boli vybudované za účelom znižovania hladiny podzemných vôd. Z týchto dvoch prečerpávacích staníc sú vody vypúšťané dvomi výústnými objektami do rieky Nitra v r.km 63,620 a v r. km 64,760. Ďalej bolo zistené, že dňa 08.06.2021 správca kanalizácie – spoločnosť ENGIE Services a.s., vykonávala čistenie potrubia podzemnej vody. V dôsledku tohto čistenia sa všetok nahromadený kal z potrubia dostal do vodného toku Nitra. Podľa správcu kanalizácie začali skúšobne vykonávať čistenie už dňa 07.06.2021 vo večerných hodinách. Zároveň správca uviedol, že potrubia preplachovali prúdom vody a to konkrétne vetvu „A“ a Vetvu „B“. Obhliadkou bolo zistené, že vetva „A“ je zaústená do prečerpávacej stanice „A“ v ktorej je ponorné čerpadlo, ktoré prečerpáva po zopnutí hladiny vody do výústného objektu č. 1 nachádzajúceho sa v r. km 64,760. Vetva „B“ je zaústená do prečerpávajúcej stanice „B“ v ktorej je ponorné čerpadlo, ktoré prečerpáva po zopnutí hladiny vody do výústného objektu č. 2 nachádzajúceho sa v r. km 63,620. Obhliadkou prečerpávacích staníc bolo po odkrytí poklopov zistené, že do prečerpávacích šácht priteká odpadová voda s obsahom kalu oranžovej farby. Po zopnutí čerpadiel (na základe plavákového systému), bola voda prečerpávaná čerpadlami do výústných objektov.

Na základe uvedeného SIŽP, IŽP Bratislava, SP Nitra, uložila v správnom konaní pokutu spoločnosti ENGIE Services a.s., za nedovolené zaobchádzanie so znečisťujúcimi látkami (kalom z čistenia potrubia) s následkom vzniku MZV podľa ust. § 41 ods. 1 vodného zákona, vo výške 10 000 Eur.

Fotografia č. 5 výustny objekt do rieky Nitra

3. Znečistenie vodného toku Kamienka MZV č. 032-007-2021-KE zo dňa 23.03.2021, k.ú. Hniezdne

Pracovník SVP, š.p., Správy povodia Dunajca a Popradu (ďalej len „správca toku“) dňa 23.03.2021 o 07:15 h. ohlásil na SIŽP IŽP Košice znečistenie vodného toku Kamienka.

Na základe ohlásených skutočností SIŽP IŽP Košice ustanovil dňa 23.03.2021 pracovnú skupinu v zložení zo zástupcov IŽP Košice a správcu toku a požiadal správcu toku, aby do príchodu SIŽP IŽP Košice vykonal obhliadku vodného toku Kamienka za účelom zistenia zdroja znečistenia. Zástupca IŽP Košice následne požiadal zástupcu správcu toku o vyhotovenie fotodokumentácie a zabezpečenie odberu vzoriek vôd z troch odberných miest. Priamo zo zdroja znečistenia (výpustný objekt spoločnosti BGV, s.r.o.), z vodného toku Kamienka nad zdrojom znečistenia a z vodného toku Kamienka pod zdrojom znečistenia. Úhyn rýb a iných vodných živočíchov na vodnom toku Kamienka nebol pozorovaný.

Zástupcovia SIŽP IŽP Košice sa na miesto ohláseného znečistenia dostavili dňa 23.03.2021 a vykonali obhliadku vodného toku Kamienka v mieste výtoku odpadových vôd z prevádzky

BGV, s.r.o. a blízkeho okolia. Pri vykonanej obhliadke vodného toku Kamienka boli pozorované prejavy znečistenia.

Dňa 01.04.2021 boli správcom toku predložené výsledky laboratórnych rozborov vzoriek vôd odobratých 23.03.2021, pričom boli namerané nasledovné hodnoty:

Vodný tok Kamienka nad zdrojom znečistenia : $pH = 7,3$; $BSK_5 = 2,3 \text{ mg/l}$; $CHSK_{Cr} = 33,0 \text{ mg/l}$; $NL_{105^\circ C} < 2,0 \text{ mg/l}$

Zdroj znečistenia (výpustný objekt) : $pH = 5,58$; $BSK_5 = 2\,430,0 \text{ mg/l}$; $CHSK_{Cr} = 5\,630,0 \text{ mg/l}$; $NL_{105^\circ C} = 4\,290,0 \text{ mg/l}$

vodný tok Kamienka pod zdrojom znečistenia: $pH = 6,86$; $BSK_5 = 110,0 \text{ mg/l}$; $CHSK_{Cr} = 266,0 \text{ mg/l}$; $NL_{105^\circ C} = 103,0 \text{ mg/l}$

Podľa Prílohy č. 1, časť A NV SR č. 269/2010 Z. z. je prípustný stupeň znečistenia povrchových vôd v sledovaných ukazovateľoch $pH = 6,0$ až $8,5$; $BSK_5 = 7,0 \text{ mg/l}$; $CHSK_{Cr} = 35,0 \text{ mg/l}$; $NL_{105^\circ C}$ nie sú stanovené. Okresný úrad Stará Ľubovňa rozhodnutím číslo OU-SL-OSZP-2019/000877-015Pš zo dňa 30.09.2019 vydal spoločnosti BGV, s.r.o., podľa ust. § 21 ods. 1 písm. c) a d) vodného zákona povolenie na vypúšťanie technologických odpadových vôd a vôd z povrchového odtoku do povrchových vôd za dodržania povolených limitných hodnôt v ukazovateľoch: $BSK_5 = 5 \text{ mg/l}$, $CHSK_{Cr} = 15 \text{ mg/l}$, $pH = 6,5$ až $8,5$.

SIŽP IŽP Košice na základe výsledkov laboratórnych rozborov vzoriek vôd, odobratých správcom toku dňa 23.03.2021 dospel k záveru, že účastník konania dňa 23.03.2021 cez výpustný objekt nepovolene vypúšťal technologické odpadové vody v sledovaných ukazovateľoch nad rámec limitných hodnôt povolených OÚ Stará Ľubovňa rozhodnutím číslo OU-SL-OSZP-2019/000877-015Pš zo dňa 30.09.2019, pričom na takéto vypúšťanie technologických odpadových vôd nemal povolenie orgánu štátnej vodnej správy potrebné podľa ust. § 21 vodného zákona, čím došlo k znečisteniu potoka Kamienka podľa ust. § 41 ods. 1 vodného zákona a tým ku vzniku MZV, za čo bola uložená pokuta spoločnosti BGV, s.r.o., vo výške 25 000 eur.

Fotografia č. 6 výustny objekt do vodného toku Kamienka

4. Znečistenie vodného toku Lakšársky potok MZV č. 040-011-2021-BA zo dňa 06.04.2021, k. ú. Moravský Svätý Ján.

Na SIŽP IŽP Bratislava bolo dňa 06.04.2021 07:30 h. ohlásené znečistenie vodného toku Lakšársky potok, v k.ú. obce Moravský Svätý Ján, ktoré sa prejavovalo prítomnosťou bledej peny resp. nánosu vo vodnom toku a fekálnym zápachom.

SIŽP IŽP Bratislava 9:30 h. vykonal miestnu obhliadku, pričom na pravom brehu v rkm 9,25 bol identifikovaný výustný objekt, z ktorého boli vypúšťané odpadové vody bledohnedého zákalu, páchnuce po splaškoch. Od miesta predmetného vyústenia (pod výustným objektom) bola na vodnom toku Lakšársky potok pozorovaná zápachajúca okrovo hnedá pena (vrstvy kalu), ktorá bola pozorovaná do vzdialenosti cca. 150 metrov od výustného objektu.

Riešením MZV bolo zistené, že výustným objektom sú vypúšťané odpadové vody z čistiarne odpadových vôd (ďalej len „ČOV“) Moravský Svätý Ján a prevádzkovateľom predmetnej ČOV je obec Moravský Sv. Ján. Úhyn rýb a ostatných vodných organizmov nebol pri vykonanej obhliadke vizuálne zaznamenaný.

Približne o 11:20 h. bola vykonaná obhliadka ČOV Moravský Sv. Ján. Na mieste bolo zistené, že voda v dosadzovacej nádrži silno pení a časť vyflotovaného čistiarenského kalu uniká s vyčistenou odpadovou vodou do recipientu. Následne sa starosta p. Emrich dostavil k výustnému objektu ČOV Moravský Sv. Ján do recipientu, kde bola vykonaná obhliadka a kde bolo inšpekciou poukázané na prejavy MZV – prítomnosť vyflotovaného čistiarenského kalu na vodnej hladine toku Lakšársky potok. Zároveň bol starosta p. Emrich požiadaný o vykonanie bezprostredných opatrení na obmedzenie škodlivých vplyvov MZV týkajúcich vypúšťaného čistiarenského kalu.

Nekontrolovateľným únikom - vypúšťaním vyflotovaného čistiarenského kalu z ČOV Moravský Svätý Ján cez výustný objekt do vodného toku Lakšársky potok došlo dňa 06.04.2021 k nedovolenému zaobchádzaniu so znečisťujúcou látkou – vyflotovaný čistiarenský kal. V dôsledku predmetného konania pôvodca MZV spôsobil MZV podľa ust. § 41 ods. 1 vodného zákona. Pokuta za spôsobené MZV bude uložená v roku 2022.

Fotografia č. 7 výustny objekt do vodného toku Lakšársky potok

Fotografia č. 8 znečistenie vodného toku Lakšársky potok